

Mens en machine: een Bijbels perspectief

Marc J. de Vries

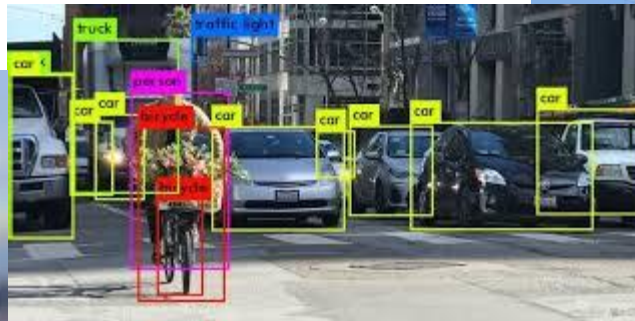
Oud thema met actuele spits

- Leonardo's mechanische ridder
 - mogelijk gebouwd rond het jaar 1495
- Mechanische fluitspeler van Jacques de Vaucanson in 1738
- Karel Čapek 1921 toneelstuk Rossum's Universal Robots
- Science fiction
 - 1927 film Metropolis (robot Maria)
- AI: humanoide robot Sophia (2016)



Artificial Intelligence: een eerste indruk

- Software: virtuele assistentie (chatbots), zoekmachines, expertsystemen, systemen voor spraak- en gezichtsherkenning
- "Belichaamde" AI: robots, waaronder gasmaaiers, zelfrijdende auto's en drones



Europese wetgeving (1)

- European Artificial Intelligence Act (1)
 - minimaal risico AI (bv. spamfilters, AI videospelletjes): wordt vrij toegestaan
 - beperkt risico AI (bv. chatbots op websites van banken of vliegtuigmaatschappijen): moet voldoen aan transparantie-verplichtingen
 - hoog risico AI (bv. zelfrijdende wagens, robotchirurgie): wordt onderworpen aan strenge verplichtingen ter controle
 - onaanvaardbare AI (bv. voor sociaal kredietsysteem): wordt verboden
- Nota bene: dan kijk je alleen naar gevolgen. Maar er is meer
...

Europese wetgeving (2)

- European Artificial Intelligence Act
 - De EU wil er ook op toezien dat AI-systemen veilig en niet discriminerend zijn. Ze moeten steeds onder controle staan van de mens en mogen fundamentele rechten niet in gevaar brengen.
 - Voor toepassingen met generatieve AI zoals het ondertussen wereldberoemde ChatGPT komt er een aparte categorie. Ontwikkelaars moeten vermijden dat ze illegale inhoud produceren en het zal nadrukkelijk vermeld moeten worden dat teksten met behulp van AI tot stand zijn
 - De wet houdt ook een verbod in op realtime gezichtherkenning. Het gaat specifiek om systemen die continu filmen en automatisch de gezichten van mensen in de openbare ruimte linken aan databanken met foto's van mensen die een misdrijf gepleegd hebben.

Mens en robot als soortgenoten?

- Materialistisch wereldbeeld: alleen materie bestaat, de rest is bijverschijnsel
- Gevolg voor Artificial Intelligence: geen principieel verschil tussen menselijke en artificiële intelligentie
 - “Strong AI”
- Doet geen recht aan een Bijbels mensbeeld

De uniciteit van de mens volgens de Bijbel

- Bijbels mensbeeld
 - Mens als enige schepsel geschapen naar Gods beeld
 - Mens draagt als enige verantwoordelijkheid
 - Maar onttrekt zich er meteen aan na de zondeval
- AI mist een ziel en wij hebben ook niet de beschikking om die er in te brengen

Beperkingen van AI op grond van mensbeeld

- Kan niet flexibel zijn (zit vast aan algoritme)
 - Wat de autonome auto niet in het databestand heeft, bestaat niet
- Is niet creatief
 - ChatGPT maakt hoogstens nieuwe combinaties, maar geen nieuwe ideeën
- Heeft geen intuïtie
 - ChatGPT makkelijk om de tuin te leiden; chatbot snapt al snel vraag niet
- Kan geen vrije beslissing nemen
 - Kan dus ook de macht niet uit eigen initiatief overnemen
 - Maar kan wel te veel macht gegeven worden
- Kan geen echte relaties van liefde en zorg aangaan met mensen
 - Van belang voor o.m. kerk, zorg en onderwijs

Kan AI schade aanrichten?

- Verkeerde informatie (expertsystemen)
 - AI neemt gewoon over wat het vindt
- Selectieve informatie (Chat-GPT)
 - AI kan niet alles overnemen omdat er anders geen consistent verhaal ontstaat
- Sociale manipulatie door AI algoritmes
 - Deepfake videos
- Verlies privacy ("big brother")
- Fysieke gevaren (gehackte robots, zoals auto's en wapens)
- Financiële crises als AI voor handelstransacties wordt ingezet
 - Knight Capital software fout veroorzaakte verlies van \$440 miljoen

Kan Artificial Intelligence moreel verantwoordelijk gehouden worden?

- Eisen voor moreel verantwoordelijk gehouden kunnen worden
 - Kennis van de regels
 - AI: mogelijk
 - Kennis van de situatie
 - AI: mogelijk
 - Vrije beslissing
 - AI: niet mogelijk, want dat vereist een 'ziel' ('mind')



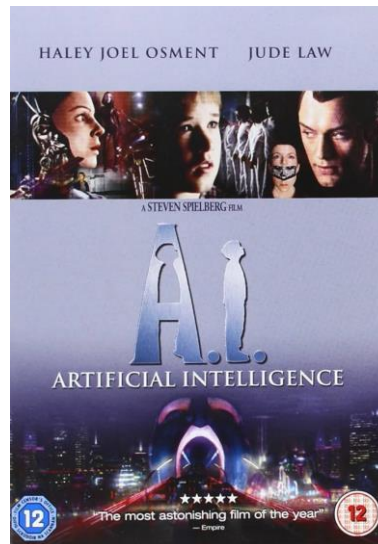
Kan een zorgrobot liefde en zorg bieden?

- Liefde en zorg geven vereist een 'ziel' ('mind') en die heeft een robot niet
 - Maar: het kan er zo veel op lijken dat we met de schijn genoeg nemen!
 - Analooq: synthetische biologie ('artificieel leven')
 - De robot kan wel de echte zorg ondersteunen door de mens handelingen uit handen te nemen die geen 'ziel' ('mind') vragen

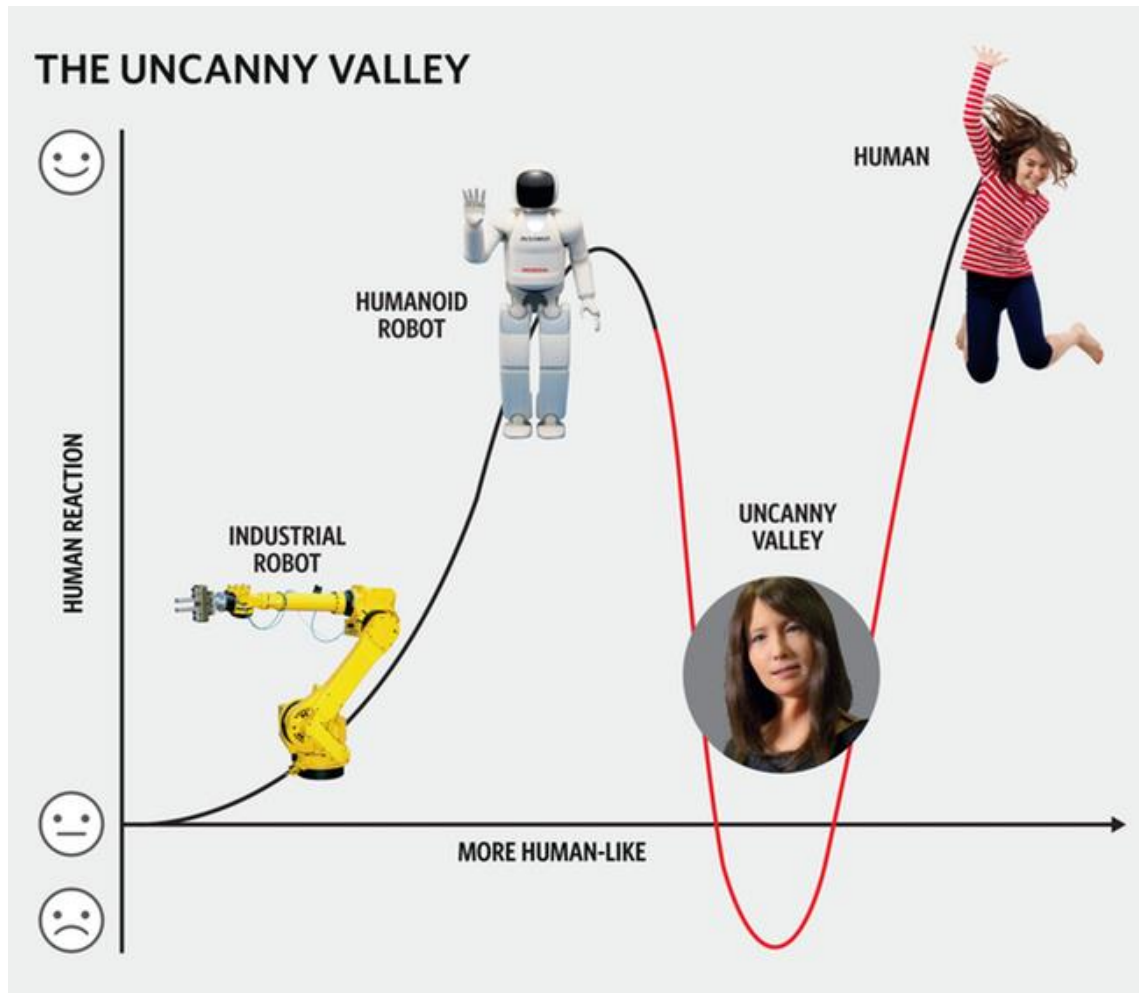


Waarom zouden robots zo veel mogelijk op ons moeten lijken?

- Bevordert goed samenwerken
- Keerzijde: we gaan er te veel van verwachten en we kunnen er zelfs een eenzijdige emotionele band mee ontwikkelen
 - Thema voor science fiction films



De vallei van ongemakkelijkheid



Kan een robot een gebed uitspreken?

- Geen probleem. Geef de elementen maar en de robot maakt er een gebed van
- Maar: waar is het hart achter dat gebed?
- Maar vervolgens: hoe zit het met mijn eigen gebeden?

Realistische verwachtingen van Artificial Intelligence

- AI kan activiteiten van de mens overnemen die geen 'ziel' ('mind') vergen en die voor de mens lastig of onmogelijk zijn
 - Fysiek (risico-vol werk, langdurig werk)
 - Mentaal ('geest-dodend' werk)
- Beste van beide: samengaan van mens en artificial intelligence

